

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An spectato iure communi, & secluso Trident. bona Noutij decedentis ante
professionem debeantur Monasterio successionis capaci. punct. 15 [i.e.
16].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

potest absque consensu illorum, quorum est hæreditas renunciatio fieri. Nam si fiat in fauorem communitatis cessat periculum mortis captandæ, cum communitas animam non habeat, nec præsumi possit singulos de communitate mortem capturos, cum beneficium communitati collatum non censetur singulis fieri, vt latissime multis allegatis probat Sanch. lib. 6. sum. c. 2. à n. 54. Et colligitur ex c. consulationibus de donationibus. Si verò renunciatio fiat hæreditatis hominis inuerti, vt si diceret te renunciare quamcumque hæreditatem, quæ tibi obuenire potest, quocumque modo obueniat, siue testamento, siue ab intestato: eadem ratione probatur, quia eo casu dici non potest alicui periculum esse mortis captandæ, cum ex forma renunciationis nulla persona determinetur, cui institutus mortem infideliari possit. Sic Bolognet leg. fin. C. de pælis n. 2. & segg. Gutier. a. p. de Iuram. c. 5. n. 4. Mol. tom. 3. de iustit. disp. 579. num. 38. & alij plures quos refert & sequitur Sanchez lib. 7. sum. cap. 2. num. 31. & colligitur manifestè, ex leg. 3. S. de illo ff. pro socio & leg. regia 13. tit. 9. part. 5. Sed an hæc renunciatio conditionis si pendens à professione futura? Ex intentione renunciantis desumendum est, cuius dictis standum est, cum contrarium manifestè non probatur: At in casu dubio, & foro externo ex circumstantiis colligi debet, Regulariter autem si donatio, seu renunciatio alicuius momenti sit, fiatque proximè ad religionis ingressum, hoc est vno, vel altero mense ante habitus susceptionem, & à fortiori illo suscepto, ex eius occasione fieri est præsumendum; ac proinde cessare professionem validè non secuta: Sic Man. Rodrig. tom. 2. q. 82. art. 2. Sanch. lib. 7. sum. c. 1. à n. 12. 25. & 26. Si tamen professio nulla futura esset, & renuncians conficius esset nullitatis, teneret renunciatio saltem pro eo tempore, quo professio valida reputatur; quia non potest præsumi fieri ex conditione professionis, quam cognoscit esse nullam, sed absolutè, & ab illa professione independentem, non quidem in totum, sed quamdiu valida reparatur. Vnde declarata nullitate, & dissoluto vinculo credo probabilius renunciationem dissolui: Quia semper subintelligenda est fieri sub conditione professionis validæ, vel dum in foro externo valida persistit.

6. Dubium tamen non leue est, an renunciatio facta iuxta regulas, & constitutiones Societatis ab eius nouitius, vel ab eis, qui vota biennij emisserunt sit absoluta, & independentis à qualibet professione, seu votorum emissionem, ita vt dimissis à Societate nulla sint ei bona restituenta? Ratio dubitandi ea esse videtur, quia nullus maxime nouitius præsumi debet velle se bonis omnibus spoliare, nisi quatenus credit se in Societate perpetuò victurum. Ergo cessante hoc fine, vel quia religio illum expellit, vel quia ipse cum nouitius sic liberè religionem dimittit, cessat efficacia renunciationis, quippe ab illo sine tanquam à conditione videtur pendere. Cæterum omnino dicendum est, quoties renunciatio fit à nouitio Societatis (& à fortiori ab his qui vota Scholasticorum emisserunt) in pauperes, operæ pia etiam fiat in fauorem Societatis fieri absolute, & independentem à perseverantia in Societate; ac proinde si ante votorum emissionem, vel post ante professionem à Societate dimittatur, nulla debere ei bona restitui. Sic Molina tom. 1. de iustitia disp. 19. vers. illi qui & vers. nouitij, Suarez tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 22. & tract. 10. lib. 4. cap. 4. n. 19. Sanch. lib. 7. sum. c. 1. n. 24. & sequentibus Ratio est; quia nouitius, vel religiosus Societatis de suis bonis in pia opera disponens præsumitur eam intentionem in sua dispositione habere, quam Societatis constitutiones præscribunt; quia semper quis præsumitur operari conformiter ad sui status regulas, & obligationes. At regulæ Societatis, & constitutionis præscribunt renunciationem fieri independentem à conditione professionis, seu emissionis votorum, siquidem præscribunt eroganda pauperibus, vel in illa pia opera iuxta propriam cuiuscumque deuotionem, omnem à se fiduciam submouendo eadem vno tempore recuperandi; vt dicitur, ex am. gener. 4. c. 3. p. constitut. c. 1. n. 7. & 25. & 4. p. c. 4. littera E, & 6. p. c. 2. littera H. Quæ certe vera non essent, si dependenter à professione, vel votorum emissionem renunciarentur; cum satis firma esset spes ea aliquando recuperandi, videlicet votis non emissis, aut dissolutis. Neque obstat ratio dubitandi. Verissimum enim est, neminem præsumi bonis renunciare, nisi quatenus credit se in religione perpetuò victurum, quia eo animo, & proposito renunciat, at non inde inferatur renunciare sub illius perseverantia conditione, potius namque præsumi debet renunciare absolutè, ne bona renunciantia spe recuperationis eius animam, propositum rectum infirmet, & à via perfectioris incepta desistere faciant.

Aduerto tamen si in fauorem Societatis renunciatio facta est tempore nouitatus, & ante vota biennij renuncians dimittitur, omnia ei redduntur ex æquitate, quamvis ex iustitia nulla est obligatio. At si post vota biennij dimittitur, solum debet societas pro qualitate, & quantitate receptæ donationis alimenta renunciantis præbere, dum egenus est, & aliunde non habet, vnde sustentetur; alioquin ob ingratiudinem

reuocare donationem poterit renuncians; Sic et doctrina Sardi de alimentis tit. 1. q. 48. aduertit Sanch. lib. 7. cap. 1. fin. n. 39. Idem colligitur ex Suar. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 22. & 23.

7. Verum si bonorum renunciatio facta sit extra constitutionem normam, nempe quia facta est in consanguineos, vel amicos non egentes, aliavæ opera profana, credi potest probabiliter non procedere ex animo, vt firma sit professione non subsecuta. Quia non apparet specialis ratio hunc animum absolutæ donationis potius in Societate, quam in aliis religionibus præsumendi: Sic expressè Sanch. lib. 7. sum. c. 1. n. 37. & n. 38. Adit votis biennij hanc renunciationem non confirmari. Verum esto hoc ita sit, quod difficultate non caret ob summam paupertatem, & remotionem impedimentorum, quam Societas in suis religiosis requirit; cui intentioni apertè se confirmat renuncians absolutè absque illa conditione, tamen in opera profana, quam renuncians semper tenens recuperationis: at credo à puncto renunciationis dominium in resignatarium translatum, esto fit translatum reuocabiliter dimissione à Societate contingente; quia ita ferat præstis & stylus receptus. Neque obstat ea verba constit. 2. p. c. 3. n. 5. Quibus cauetur dimissis à Societate omnia sua secum ferre debere, quia vt in Glossa explicatur idem intelligendum de his, quæ nondum expendisist.

PUNCTVM XVI.

An Spectato iure communi, & seclulo Tridentino, bona nouitij decedentis ante professionem debeantur monasterio successione capaci?

SUMMARIVM.

- 1 Quando nouitius decedit non condito testamento, nec facta renunciatione, plures censent monasterium succedere. Veritas est oppositum.
- 2 Quando decedit condito testamento succedit ei, quem heredem instituit. Idem de resignatorio, quamuis probabile sit huic non succedere.

Decedere potest nouitius condito testamento, vel renunciatione facta suorum bonorum, vel sine testamento, aut renunciatione.

1. Quando nouitius absque testamento, vel renunciatione decedit, non desunt plures Doctores. Quos refert Sanch. lib. 7. sum. c. 3. n. 91. Sentientes monasterium succedere exclusis hæredibus ab intestato. Quia nouitius ipso facto per religionem ingressum se, & sua religioni dedicat: si igitur expressè dedicat, deberentur illa bona monasterio: Ergo etiam debentur ex tacita dedicatione, quia taciti & expressidem est iudicium leg. cum quid ff. si verum petatur. Deinde nouitius dum in nouitatu existit, est persona Ecclesiastica, & religiosa fori, & canonis priuilegio gaudens, sed monasterium succedit in bonis religiosorum decedentium, ergo succedit in bonis nouitij. Adde in fauorem pia causæ esse indicandam: ergo in fauorem monasterij exclusis hæredibus ab intestato.

Cæterum omnino tenendum est hæredes ab intestato succedere, & monasterio nihil deberi: Sic Abbas docet. in præsentia n. 68. de probationibus. Nau. comm. 1. n. 49. de Regularibus. Taquin. lib. 6. controuers. cap. 19. Gutier. lib. 2. canon. q. c. 1. n. 101. & n. 107. Molina tom. 1. de iustit. disp. 140. vers. de alijs Reb. 2. parte iustit. lib. 1. q. 3. sect. 5. n. 52. Suarez tom. 3. de Rel. lib. 5. c. 16. n. 9. & alij, innumeris quos refert & sequitur Sanch. lib. 7. sum. c. 3. n. 92. Fundamentum est quia nouitius dum in nouitatu existit, non est religiosus cum effectu, iuxta expressum Textum in c. Religioso de sent. excomm. in 6. & porrectum de Regul. neque bona sua monasterio dicantur per ingressum; siquidem donatione, vel testamento potest liberè de illis disponere: Ergo nulla est ratio ob quam monasterium ei intestato succedat. Dixi monasterio nihil deberi; quia nec debetur legitima, cum monasterium loco filij non sit, nisi in casibus à iure expressis, qualis non est enumeratus neque item debentur expensæ, cum nullo iure cautum sit, neque aliquid contractus de illarum solutione supponatur celebratas: Sic expressè Sanch. de c. 3. n. 92. & 93. Suar. dicto c. 16. n. 17. Hæc soluntur contrariæ rationes. Ad primam negamus nouitium se, & sua tradere religioni absolute, sed solum ad probationem, ex cuius traditione cum nullo ius quaratur monasterio, non impediuntur hæredes alias legitimi succedere. Ad 2. dico nouitium gaudere priuilegiis religiosorum quæ aliis non præiudicant, secusque aliis præiudicantia sunt, & quæ veritatem religionis non intrinsecum expolulant. Adde legitimis hæredibus exclusis monasterium succedere, non tam esse priuilegium nouitij, quam monasterij. Ad priuilegium nullibi concessum est monasterio ob decessum nouitij, sed ob decessum veri religiosi. Neque fauor in præiudicium tertij extendendus est, argum. Textus in c. parte de censu.

2. Verum si nouitius decessit condito testamento, succedit is, quem heredem instituit, quia morte confirmatur, vt docent omnes, & supponitur in Authent. *nunc autem Cod. de Episcopis, & clericis*. Idemque asserunt plures Doctores de resignatio stante renunciatione expressa. Quia ea renunciatione solum continet conditionem, si in religione renuncians perseuerauerit, & satis perseuerat ibi moriens, cum ab ea recedere non possit, & moriendo tacens donationem ipsam confirmat: Colligiturque ex *2. in presentia de probat. & c. ult. de successione ab intestato* ubi ex dedicatione facta a nouitio, & nondum professo decedente, bona acquiruntur monasterio: Sic expressè docent Nauarrus comm. 2. de Regularibus num. 49. Menoch. alios referens *consil. 196. nu. 3. & lib. 6. presump. 34. & lib. 2. de arbitrar. casu 356. num. 20. Gutier. lib. 2. can. quæst. cap. 1. num. 101.* Sanchez aliis relatis, *dicto lib. 7. cap. 3. num. 97. Suarez tom. 3. de Religione lib. 5. cap. 16. nu. 11.* Et placet mihi quia est pia sententia, & religioni fauorabilis. Quamuis contraria satis probabilis sit: eo quod renuncians non sub conditione perseuerantiae per mortem naturalem, sed sub conditione perseuerantiae per mortem civilem, & professionem legitimam videatur renunciare. Aliàs non erit renunciatio, seu donatio inter viuos, sed causa mortis: neque licitum erit testamentum illam reuocare, contra Sanch. lib. 7. sum. cap. 5. num. 50. Item moriens in nouitatu in eo statu perseuerare fingitur. At non est credendum renunciantem velle renunciare sub conditione perseuerantiae in nouitatu, sed sub conditione perseuerantiae in religio. Ergo neque Textus in *c. presentia & c. ult. de successione*. Contrarium conuincunt. Cum satis verò similiter dici possit per illam dedicationem veros religiosos fuisse constitutos. Atque ita per hanc renunciationem non excludi legitimos heredes docent Brouss. *c. in presentia n. 553. de Probationibus Decius ibi n. 283.* Redoanus de *spoliis Ecclesiasticis q. 8. in principio n. 71.* Manuel. Rodriguez *quæst. regul. tom. 2. q. 80. art. 2. in princ. & probabilè reputat Sanch. lib. 7. sum. c. 3. n. 13. & q. 97. sine alios referens.*

PUNCTVM XVII.

Quid dicendum sit de Renunciatione facta iure Trident. Spectato.

S V M M A R I V M.

1. Quid statuerit Trident.
2. Ulatio ex supradicto Trident. decreto.
3. Comprehdantur ne hoc decretum ingredi volentes religionem? Affirmant plures.
4. Verius est oppositum.
5. Comprehdantur nouitios maiores sexdecim annis.
6. Non comprehendit testamentum, nec donationem causa mortis, nec reuocabilem.
7. Donatio irreuocabilis ex natura sua, qua sit magni momenti comprehenditur.
8. Possit dari mutuum a nouitio profissa sufficiente cautione de redditu, si religionem deserat? Affirmant plures verius esse oppositum.
9. Debet fieri renunciatio intra duos menses proximos professionis, & qualiter hoc intelligatur.
10. Requiritur licentia Episcopi.
11. Non est opus dari in scriptis.
12. Et ita firma, et a nouitio reuocari non possit.
13. Non transfertur dominium in resignatarum quorsusque professo valida sequatur.
14. Negat Sanch. ante professionem debere tradi monasterio, si in eius fauorem fiat resignatio.
15. Verius est oppositum.
16. Fit satis fundamento Sanch.
17. Vt renunciatio hereditatis patris viuientis in fauorem alienius extranei effectum habeat, debere monasterium eadere affirmant plures.
18. Verius est opus non esse monasterij cessione.
19. Satisfit oppositi.

Tridentin. Concilium sess. 25. de Regul. c. 16. In hæc verba decernit. Nulla renunciatio, aut obligatio antea facta etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscunque cause pia valeat nisi cum licentia Episcopi, siue eius vicarij fiat, intra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione. Aliiter verò facta etiam cum huius fauoris expressa renunciatione etiam iurata sit irrita, & nullius effectus; subditque consilium per hæc se non intendere aliquid innovare, aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis iuxta pium eorum institutum a sancta Sede Apostolica approbatum Domino, & eius Ecclesie inferri possint. Ad id item, sed neque ante professionem excepto vidu, & vesitu nouitij, vel nouitiæ

Ferd. à Castro, Sum. Mor. Pars III.

illius temporis quo in probatione est quocunque prætextu a parentibus, vel propinquis, aut curatibus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quòd totam, vel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facile si discesserit, id recuperare possit, quin potius præcipit sancta Synodus sub Anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vilo modo fiat, & vt abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant. Quòd vt rectè fiat Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellet.

2. Ex hoc decreto manifestè constat, etsi iure communi spectato qualibet renunciatio, & obligatio inter viuos ante, vel post nouitiatum ingressum valida esset: Spectato tamen hoc decreto inuallidam esse, & nullius effectus, nisi facta fuerit intra duos menses proximos professioni & de licentia ordinarij. Item nihil monasterio ex bonis nouitij dari posse, nec recipi præter victum & vestitum. Denique in Societate Iesu hoc decretum locum non habere. Vt autem doctrina huius decreti, quæ maximè necessaria est, lucidior fiat all quas difficultates proponam, & ea qua potero breuitate enodabo.

3. Prima difficultas est circa personas, quarum renunciatio, obligatio, seu donatio interdicitur est hoc decreto, an in quâ comprehendat eos, qui ante religionis ingressum eo intuitu de bonis suis disponunt? Affirmant tanquam probabilissimè Nauarr. *conf. 7. & 8. de donationibus in antiquis & conf. 81. de Regular. in nouis* Flamin. *de resignat. lib. 3. q. 13. n. 9.* Mol. de iust. *tract. 2. disp. 119. vers. ambiget rursus, & disp. 149. vers. quoad Eccles. & 1. 3. disp. 604. n. 2. Less. l. 2. c. 41. n. 39. & 40. Azor. l. 13. c. 9. q. 2. Eman. Sa verbo relig. n. c. Zeballos in suis comm. opin. q. 15 in fine, & alij plures relati à Barbof. & Sanch. aliisque Doctoribus statim referendis. Mouentur præcipue ab inconuenienti, ne huius decreti dispositio reddatur frustranea, & illusoria, quòd sine dubio videretur contingere, si renunciatio eorū, qui religionem ingredi intendunt valida persistit. Si enim consilium annullat renunciationem, & donationem nouitiorum, ne nouitij difficilem è religione egressum habeant ob factam bonorum renunciationem, & difficilem illorum recuperationem, consequenter etiam debet irritare renunciationem ante ingressum factam eo intuitu. Tum quia ex eadem inconuenientia inferuntur. Tum quia consiliaris dispositio suo frustratur effectus. At satis in iure receptum est legis dispositionem ex vno casu ad alium extendi, quando est eadem ratio, *Lilla ad ff. ad legem aquiliam, & l. à Titio ff. de verb. obligat. & constat ex adductis tract. 3. de legib. disp. punct. 3. §. 4.* Item extendi, quando si non extenderetur, redderetur aliàs vana & elusoria dispositio, *c. si cuius de sent. excom. in 6. & c. 2. de usuris in 6.* ubi Gloss. & Doctores. Neque obstat si dicas hoc verum esse, quòd casus ad quem legis dispositio debet extendi continetur sublata verborum forma legis: Sectus verò quando non continetur. Quia sub hoc decreto satis videntur contineri parati ingredi religionem: Quia enim sic parati, existunt tanquam ingressi debent reputari, *argum. leg. pen. ff. de milit. testam.* Vbi proximè accingendus reputatur pro accincto. Deinde quia textus de cuiuslibet renunciatione ante professionem loquitur, neque ad religionis ingressus dispositionem restringit ibi nulla quoque renunciatio. Quòd si duas ex illo aduerbio quòd quod copulatiuum est, & dispositionem sequentem cum antecedenti coniungit, colligitur satis loqui textum de ingressis in religionem, siquidem loquitur de iis, de quibus præcedens decretum locutum fuerat, inde inferitur te debere affirmare solli prohiberi renunciationem, & obligationem illorum, qui 16. annum non expleuerunt, quia solum de ipsis præcedens decretum loquitur. Hoc autem communiter à Doctoribus reprobatum (vt videbimus.) Non igitur dispositio ad solos nouitios, & in religionem ingressos extendenda est.*

4. Nihilominus veterem, & probabiliorē reputo sententiam negantem extendi ad eos, qui religionem ingredi parati sunt, nec tamen ingressi: Sic tradunt aliis Menoch. *l. 2. de arbitrar. casu 436. n. 3.* Nicol. Garcia *11 p. de benefic. c. 9. n. 15.* Sanch. *l. 7. sum. cap. 5. numer. 4.* Barbof. *3. p. de posses. Episc. alleg. 99. num. 17.* Man. Rodr. *tom. 3. quæst. regul. quæst. 16. art. 1.* Testanturque ij Doctores læpe esse decisum, de cisionisque refert Barbof. *super hoc decretum.* Mouetur, quia legis dispositio, & maximè iuris communis correctoria extendi non debet ad casum sublata verborum forma non comprehendit: vt multis probari illo punct. 3. de legibus §. 4. At huius dispositionis verba solum regulares comprehendunt. Tum quia Rubrica ex qua legis interpretatio delimitur est de regularibus, Tum quia verba ipsius id clare indicant. Nam dictio illa quoque copulatiua sequentem dispositionem cum præcedenti coniungit leg. iutores quoque *ff. de pactis & §. Prætorum quoque instit. de iure naturali*, ac ideo clare denotat loqui de nouitiorum renunciationibus, de quibus solis præcedens textus locutus fuerat; neque inde inferitur ad solam renunciationem minorum 16. annis extendi vt statim probabo. Ad id ipsum indicant illa verba *nisi intra duos menses proximos professioni*, quæ supponunt renunciationem in probatione esse.